ՀԱՅԿ–ՐԷՊԻԼ ԵԱԽԸՐ –ՀՎ–ԱԼԱԹԱՐԴԱ

ՍԷՔԻԶԻՆՃԻ–ՍԷՆԷ ՆՈՒՄԷՐՈ–370–ՃՈՒՄԱԱ ԷՐԹԷՍԻ–29–ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ–1860

ԱԱԱՖՐԱՆԿԱ–10–ՆՈՅԵՄԲԵՐ–1860

ՍԷՃՄՈՒԱՑԸ

Իշպու Մէճմուայը Հավասիս, հէր հաֆթա ճումաա Էրթէսի կիւնէրի տաղբիրաճագ տրը։

Սէնէսի բէշլին օլարագ • Գայիմէ	150	ղուրուշ։
Ալթը այլըղը քէպլալիք »	80	»
Իւչ այլըղը քէպլալիք »	40	»
Վէ պիր Նուսմէքսուս	5 ½	

Տաշքաարը իշլեն պէհէր Նուսմէքսուսնա փոսթախանէ նիզամը մուճիպինճէ իւճրէթ ալընաճաղը իսասէթէն պէյան օրունուր։

ՀԱՅԱՏԻՍԱԹԸ

Իլանաթը պէհէր սրբաղը պիր սէֆալիգ 5 ղրշ։
Էքի սէֆա իշլեն պէհէր սէֆասընա . . 2 »
Իւչ սէֆա իշլեն պէհէր սէֆասընա . . 1½ »
Իւչ սէֆասան զիատէ օլսան։ մէջ ղայէթ ուզուն իլանաթի իշլեն այրընա բաղարըգ օրունուր։
Տաշքասան կէլէն մէքթուպ մէջ իլանաթին բասմա մէսարիֆիէրի։ կէօնտէրէնէրին իւղէրինէ օլսուզը սու մահալատէ պէյան օրունուր։

ՈՒՄՈՒՐՈՒ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ, ՊԷԼԷՏԻՅԷ, ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

ՎԷ ՄԷՎԱՏԸ ՆԱՖՈՒԱՅԸ ՍԱՅՍՈՒԲԻՅԷ ՄՈՒԹԱԱԼԻԳ ՂԱԶԷԹԱ

ԱՍԻԹԱՆԷ 29 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ԹԷՎՃԻՀԱԹԸ ՍԷՆԻՅԷ

Շամը շէրիֆ վալիսի։ բիւթպէյ սամիէի վէզարէթէյէ ալիընմը տայրէյի Պէյէսիէ մէճլիսի բէյսի սաղբգ Էմին էֆէնտի հէզրէթլէրինէ։

Տաավի նաղբրլըղը։ մէճլիսի Վալա աղաբնատան Էմին էֆէնտի հաղրէթլէրինէ։

Սէճլիսի Վալա աղալըղը։ Տաավի նաղբրը սաղբգ Մուհի

ամը վէ սէֆալէթ իշինտէ պուլուն ահալի պէյնինտէ, ումուրու զապլթայը իպգա իթմէք օլաճագ տը։

Լա էհմալ եա նիւֆրէթտէն տօլայը . . . տէօրթ մահտան պէրիւ մէյտանտա գալան լէշլերին կէօմիւլ մէսինէ, վերանէլէրտէ գալան ինսան բարչալարընդն եագըլըպ օրթատան գալաբրընմասընա, սօղագլարընդ աչըլմասընա, մուալէնէթ իթմէք իւզրէ Օսմանը ասքէրի տախի մաթլուպ օլունտու, քի Խրիսթիանլարա էլ զէմ ֆագաթ հէնիւզ մուխաթարալը պիր իգամէթկեահ օլաճագ այագտա տուրան պաղը խանէլերէ եօլ աչըլապիլսին։

Օլ տէրէճէ թէաֆֆիւն վարըտը քի ճէնէրալ Պօֆօր Տօբուլ օրտուսունու նէ գատար ուզագլաթասընտի իսէ ուզագլաթը, վէ պիր պուլաշը խասթէլէք զուհուր իթմէմէսի իչին էլինտէն հեր նէ թէտասիրի թահֆիուզնէ կէլտի իսէ ճիւմլէսինի իճրա իթտիրտի։ Պէյթէթինտէ օլան օն իւչիւնճիւ ալայրն թապուրլարընդան տախի ասքէր կէլտի, Տիւրքլէրին թալան իթտիկի խանէլերի թամիր վէ մուհաֆազա իթմէյէ։

Ճէնէրալ Պօֆօրուն Տէյրէկամէրէ եէթիշտիկի իւք կիւնտէ էմր իթտիկի պու թէրթիպաթը քեաֆֆէսի միրալայ Տարիգօնուն նէզարէթի իլէ քեամիլէն վէ պիլ ֆիլ իճրա պուլտու։ Ֆուատ բաշա հաղրէթլերի տախի պունլարընդ էհէմմիյէթինի թագտիր իսիւպ, եէնիտէն ինչա օլունաճագ գարիյելերտէ իճրասընը տախի թէնսիպ իթմիշ տիր։

Սէպտեմբերին 28 ինտէ ճէնէրալ Պօֆօր Տօբուլ, Տէյրէկամէրի թէրբ իսիւպ, Նէպա Պարուգ գարիսէսի գուրպինտէ, Պարուգ չայընդն պաշընտա օրտու գուրտու, պու մէվգի Ռէպէլլիէրտէն Տի-րէլ գալէսի թէսմիյէ օլունուպ, ալընմազ վէ եանաշրմազ պիր մահալ ատա օլունուր։

Սապահլայրն էրքէն քիւլիսէթլու Տիւրքլէր, Ֆրանսըզլարընդ կէչէճէյի եօլտան իւչ եիւզ արշընդ գատար ուզագտա օլան Բէֆիր Նապրադ գարիսէսինէ թօփլանըպ, Ֆրանսըզա կէշտա վէրմէյէճէքլէր կիպի զանն օլունտու։ Լաքին ասքէրիմիզի կէօրիւր կէօրմէզ, ճիւմլէսի, աճէլէ խիւպ քեօյիւնէ կիրմիշ օլան պիր Խրիսթիյանը էօլտիւրէրէք ֆիրար իթտիլէր։

Սէպտեմբերին 29 ունտա, Ֆրանսըզ ասքէրի զայէթ ուիք պիր եօլտան Ռէպէլը Լիպանան պէլինի իմրար իսիւպ, Բէֆերայա վէ Այինլիճի գարիսէսէրինէն կէչէրէք։ Պէգատատարընդա տուխուլ խլէտիլէր։ Լիպանի նէհրինին սաղ թէրաֆընա օրտու գուրուլտու, վէ օրտու Բէսերիւլ եագըն վէ Տիւրքի վէ Խրիսթիանլարընդն սաքին օլտուզու Ռէպճէնին գարիսէսինին գարշըսընտա իսի։

Պու էսնատէ Ֆուատ բաշա հաղրէթլերի տախի, Տիւրքլէրի ուզագտա թութմագ, վէ խուֆ վէ Ռէվնէտէն կէլիպ քէնտի էսկի քէօյէրինտէ իգամէթ իսէճէք օլան Խրիսթիյանլարը մուհաֆազա իթմէք իւզրէ պաղը թէտպիրլէր իճրա իթտիքտէ իսի։ Սէպտեմբերին օթուզունտա, Ֆրանսըզ օրտուսունտան պիր աղուզագտա Սոկէպիս նամ գարիսէ ճիվարընտա Ֆուատ բաշա իլէ ճէնէրալ Պօֆօր Տօբուլ պիրլէշտիլէր, վէ իքի պաշ գօմանտան իճաղը հալ իւզերինէ միւզաքէրէ խլէտիլէր։ Պու միւքեալէմէտէ Ֆուատ բաշա հաղրէթլերի ճէնէրալ Պօֆօրուն ագտէմճէ թահսիլ խլէմիշ օլտուզու մալիւմաթը թատիգ խլէտի։ Տիւրքիւլէր էվվէլա Նիկայա վէ Պատրանայա թօփլանըպ, Օսմանը ասքէրինին էօնիւնտէն գաչմըշլար ըտը, վէ Պէգատատա օլան Օսմանը օրտուսու վէ բօսթալարը իչինտէն ուֆագ ուֆագ քիւմէլէր իլէ կէչէպիլէրէք Ռէպէլ շէյիսէ վասլ օլմուշլար, վէ օրատան տախի Գաթանա, Այասա, վէ Գունէյթարատա օլան Օսմանընդն իքինճի խաթթընտան տախի կէչէրէք Հավրանա գատար գաչմըշլար ըտը։ Պէյլէ պիր նէթիճէյէ վասլ օլմագ վէ շիւպհէսիզ էվվէլտէն գօլայճա ֆէհմ օլունապիլիրտի, զայէթ թէէսսիւֆ խիլէճէք պիր հալ օլտու։ Ֆուատ բաշա հաղրէթլերի տախի պունլարընդ էհէմմիյէթինի թագտիր իսիւպ, էնիտէն ինչա օլունաճագ գարիյելերտէ իճրասընը տախի թէնսիպ իթմիշ տիր։

Սէպտեմբերին 28 ինտէ ճէնէրալ Պօֆօր Տօբուլ, Տէյրէկամէրի թէրբ իսիւպ, Նէպա Պարուգ գարիսէսի գուրպինտէ, Պարուգ չայընդն պաշընտա օրտու գուրտու, պու մէվգի Ռէպէլլիէրտէն Տի-րէլ գալէսի թէսմիյէ օլունուպ, ալընմազ վէ եանաշրմազ պիր մահալ ատա օլունուր։

Սապահլայրն էրքէն քիւլիսէթլու Տիւրքլէր, Ֆրանսըզլարընդ կէչէճէյի եօլտան իւչ եիւզ արշընդ գատար ուզագտա օլան Բէֆիր Նապրադ գարիսէսինէ թօփլանըպ, Ֆրանսըզա կէշտա վէրմէյէճէքլէր կիպի զանն օլունտու։ Լաքին ասքէրիմիզի կէօրիւր կէօրմէզ, ճիւմլէսի, աճէլէ խիւպ քեօյիւնէ կիրմիշ օլան պիր Խրիսթիյանը էօլտիւրէրէք ֆիրար իթտիլէր։

Սէպտեմբերին 29 ունտա, Ֆրանսըզ ասքէրի զայէթ ուիք պիր եօլտան Ռէպէլը Լիպանան պէլինի իմրար իսիւպ, Բէֆերայա վէ Այինլիճի գարիսէսէրինէն կէչէրէք։ Պէգատատարընդա տուխուլ խլէտիլէր։ Լիպանի նէհրինին սաղ թէրաֆընա օրտու գուրուլտու, վէ օրտու Բէսերիւլ եագըն վէ Տիւրքի վէ Խրիսթիանլարընդն սաքին օլտուզու Ռէպճէնին գարիսէսինին գարշըսընտա իսի։

Պու էսնատէ Ֆուատ բաշա հաղրէթլերի տախի, Տիւրքլէրի ուզագտա թութմագ, վէ խուֆ վէ Ռէվնէտէն կէլիպ քէնտի էսկի քէօյէրինտէ իգամէթ իսէճէք օլան Խրիսթիյանլարը մուհաֆազա իթմէք իւզրէ պաղը թէտպիրլէր իճրա իթտիքտէ իսի։ Սէպտեմբերին օթուզունտա, Ֆրանսըզ օրտուսունտան պիր աղուզագտա Սոկէպիս նամ գարիսէ ճիվարընտա Ֆուատ բաշա իլէ ճէնէրալ Պօֆօր Տօբուլ պիրլէշտիլէր, վէ իքի պաշ գօմանտան իճաղը հալ իւզերինէ միւզաքէրէ խլէտիլէր։ Պու միւքեալէմէտէ Ֆուատ բաշա հաղրէթլերի ճէնէրալ Պօֆօրուն ագտէմճէ թահսիլ խլէմիշ օլտուզու մալիւմաթը թատիգ խլէտի։ Տիւրքիւլէր էվվէլա Նիկայա վէ Պատրանայա թօփլանըպ, Օսմանը ասքէրինին էօնիւնտէն գաչմըշլար ըտը, վէ Պէգատատա օլան Օսմանը օրտուսու վէ բօսթալարը իչինտէն ուֆագ ուֆագ քիւմէլէր իլէ կէչէպիլէրէք Ռէպէլ շէյիսէ վասլ օլմուշլար, վէ օրատան տախի Գաթանա, Այասա, վէ Գունէյթարատա օլան Օսմանընդն իքինճի խաթթընտան տախի կէչէրէք Հավրանա գատար գաչմըշլար ըտը։ Պէյլէ պիր նէթիճէյէ վասլ օլմագ վէ շիւպհէսիզ էվվէլտէն գօլայճա ֆէհմ օլունապիլիրտի, զայէթ թէէսսիւֆ խիլէճէք պիր հալ օլտու։ Ֆուատ բաշա հաղրէթլերի տախի պունլարընդ էհէմմիյէթինի թագտիր իսիւպ, էնիտէն ինչա օլունաճագ գարիյելերտէ իճրասընը տախի թէնսիպ իթմիշ տիր։

Սէպտեմբերին 28 ինտէ ճէնէրալ Պօֆօր Տօբուլ, Տէյրէկամէրի թէրբ իսիւպ, Նէպա Պարուգ գարիսէսի գուրպինտէ, Պարուգ չայընդն պաշընտա օրտու գուրտու, պու մէվգի Ռէպէլլիէրտէն Տի-րէլ գալէսի թէսմիյէ օլունուպ, ալընմազ վէ եանաշրմազ պիր մահալ ատա օլունուր։

Սապահլայրն էրքէն քիւլիսէթլու Տիւրքլէր, Ֆրանսըզլարընդ կէչէճէյի եօլտան իւչ եիւզ արշընդ գատար ուզագտա օլան Բէֆիր Նապրադ գարիսէսինէ թօփլանըպ, Ֆրանսըզա կէշտա վէրմէյէճէքլէր կիպի զանն օլունտու։ Լաքին ասքէրիմիզի կէօրիւր կէօրմէզ, ճիւմլէսի, աճէլէ խիւպ քեօյիւնէ կիրմիշ օլան պիր Խրիսթիյանը էօլտիւրէրէք ֆիրար իթտիլէր։

Սէպտեմբերին 29 ունտա, Ֆրանսըզ ասքէրի զայէթ ուիք պիր եօլտան Ռէպէլը Լիպանան պէլինի իմրար իսիւպ, Բէֆերայա վէ Այինլիճի գարիսէսէրինէն կէչէրէք։ Պէգատատարընդա տուխուլ խլէտիլէր։ Լիպանի նէհրինին սաղ թէրաֆընա օրտու գուրուլտու, վէ օրտու Բէսերիւլ եագըն վէ Տիւրքի վէ Խրիսթիանլարընդն սաքին օլտուզու Ռէպճէնին գարիսէսինին գարշըսընտա իսի։

Պու էսնատէ Ֆուատ բաշա հաղրէթլերի տախի, Տիւրքլէրի ուզագտա թութմագ, վէ խուֆ վէ Ռէվնէտէն կէլիպ քէնտի էսկի քէօյէրինտէ իգամէթ իսէճէք օլան Խրիսթիյանլարը մուհաֆազա իթմէք իւզրէ պաղը թէտպիրլէր իճրա իթտիքտէ իսի։ Սէպտեմբերին օթուզունտա, Ֆրանսըզ օրտուսունտան պիր աղուզագտա Սոկէպիս նամ գարիսէ ճիվարընտա Ֆուատ բաշա իլէ ճէնէրալ Պօֆօր Տօբուլ պիրլէշտիլէր, վէ իքի պաշ գօմանտան իճաղը հալ իւզերինէ միւզաքէրէ խլէտիլէր։ Պու միւքեալէմէտէ Ֆուատ բաշա հաղրէթլերի ճէնէրալ Պօֆօրուն ագտէմճէ թահսիլ խլէմիշ օլտուզու մալիւմաթը թատիգ խլէտի։ Տիւրքիւլէր էվվէլա Նիկայա վէ Պատրանայա թօփլանըպ, Օսմանը ասքէրինին էօ

Շիմտիլիք պունլարա օլան իսանէ Ֆուատ բաշա հաղրէթլերինին Տէյրէլ գամէրտէն կէչէրքէն իհտան խլէտիլի պէշ պլն զուրուշ տուր։

Ֆագիրլէրին պիր մըգտարը, թէքրար Պէյրութա ազիմէթ իթտիլէր օրատա Ֆրանսըզ պայրաղը կէօրտիւքլէրինտէն, զանն իսէրլէր քի իւմիտ վէ հայաթ պուլաճագլար։ Լազըմտը քի պիւթիւն Լիւբոբա վաֆիր իանէի նագտիյէ իլէ պունլարընդն իմտատընա կէլսին. վէ պիւթիւն Խրիսթիյանլար լաէնգաթի պու իմտատը տիրիպ իթմէսինլէր։ Ռէնէրալ Պօֆօր Տօբուլ վէ քէնտի մէրտսօլթաթլարը, Խրիսթիյան մէտէնիյէթինէ վէքեալէթ իտէրէք, էսկի տէվրէ մախսուս օլան պիր պարպարլըղը էն ուզագտա օլան ինլէրինէ գատար գօվալամագտատը։ Պունլարը հեր նէ գատար Ֆրանսա կէօնտէրմիշ իսէտտ, պիւթիւն Լիւբոբանընդն վէքիլլէրի տիրլէր, վէ Լիւբոբա խաթէմէլի տիր քի ինսանիյէթէ օլան գատալարընդն ինթիգամը ալընսընդ, վէ պունա ֆէտտա օլանլար տիրիլսինլէր հայաթ պուլսունլար։ Լլ հասըլ գավի վէ պագի պիր նիզամ իլէ, պիւթիւն տիւնեանընդն գալգինէ տօգունան, վէ եիւբէյինի ճէրթան շու սեյրլէր պիր տահա զուհուր իթմէսին։

Հեր քէսին իանէսինէ միւհթաճ օլան պու հալ իչիւն, Ֆրանսանընդն հեր թէրաֆընտա թօփլանան նուգուտ ճիւմլէյէ թագատտիւմ իթմիշ տիր, զայիֆ վէ նաթիւվան գալանլարա պու իանէ ճան վէ հայաթ վերմէյէ կէլսպ եէթիշէճէք տիր։ Մուախարէն Պերլինէթիւշշամ ֆուգարալարընա թագսիմ օլմագ իւզրէ իմբէրաթոր էմր իթտի, վէ պիր միլիոն ֆրանգ կէօնտէրթտի։ Պու ալճէնէպլըգ խլրէթի միւսմէր օլուն վէ անինտէ կէօրիւլիւր քի, մէշագաթ վէ սէֆալէթ տերագատ էմնիյէթ վէ քեար իւ քիսպէ թահվիլ օլունուր։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԵՃՆԵՊԻՑԵ

Պարշավա մ-ռելէմէի։

Պու մէճլիս պէնզէտի օգույրուգլու եըլտըզլարա քի նակէհան զուհուր իսիւպ, քիմի գան, քիմի գըթլըգ, քիմի սըճագ վէ քիմի սօուգ իսթիխրաճ իթտիսի հալտէ նակէհան տախի զայպ օլուր։

Պու մէճլիս հագգընտա պէլքիմ եիւզ պին էֆքեար վար, քիմի տէր քի մալիւմ օլան իւչ տէվլէթ իթթիֆագ իտէմէյիպ, տաղըտըլար, վէ պունա շունու սէպէպ կէօսթէրիր։ Ռուսիա տէվլէթի Աւսթրիա վէ Բրուսիա տէվլէթինէ գավլինն միւթէֆիգ օլմագ խուսուսունա, Բարիս ահանամէսինին պաղը պէնտինին թէպտիլինի շարթ պէյան իթմիշ տիր. վէ պու թէպտիլ օլաճագ պէնտ, Գարա տէնիզտէ Ռուսիա տօնանմասը եասաղընդն բէֆ օլունմասը իմիշ, աչընդ, Շարգ մուհարէպէսինին էն պաշը էսէրինի, եանի Գարա տէնիզտէ Ռուսիա տօնանմասընդն գալտըրըլմասընը Ռուսիա տէվլէթի պօղուպ, սապրգը վէճհիլէ տօնանմալար թէրթիպ իթմէք իսթէմիշ, վէ պունա օ պիրլէրի բաղը օլմատըղընտան, (վէ պիլմէյիզ քի բաղը օլտուգլարը հալտէ տախի միւգթէտիր միսիտիլէր) իթթիֆագ հասըլ օլամամըշ տը։ Պու հավատիս Լիւբոբանընդն պիր ուճունտան օ պիր ուճունա գատար եաեըլմըշ տը, վէ Ռուսիա բօլիթիգասընա նազարէն քի հեր մէսալինտէ Շարգ մէսէլէսի պուլուր, բէք ինանըլմազ պիր քէյֆիյէթ տէյիլ տիր։

Պաղըլարը տէրճքի, Իթալիա մէսալինի իչիւն պիր գօնկրէսսօ օլմագ էսասընը գապուլ իթմիշլէր տիր։ Հիմայէթը Սալիյէի մուհաֆազա իթմէք շարթը իլէ վէ պուտա միւմքինսիզ կէօրիւնիր։

Նիհայէթ չօգլարը պունու պօշ պիր շէյ թութար։ Պիզճէ պիր քէսֆիյէթ պէօյիւք ըշգ վերիր պու միւքեալէմէյէ։ Գոսթիթիւսիօնէլ զաղէթասը Իթալիա մէսէլէսի հագգընտա պիր պէօյիւք մուսահէսէ եաղմըշ տը, վէ էֆքեարը ամմէ պու մուսահէսէնին, Նարօլէոնուն ֆիքրինէ զայէթ մուվաֆֆըգ օլտուզունա վէ պայաղըճա քէնտի էմրի եախատ թարիֆի իլէ եաղըմըշ կիպի հիւքմ իթմիշտիր, հեր նէ հալ իսէ, պու մուսահասանընդն պիւթիւն Լիւբոբայա բէք պէօյիւք թէյսիրի օլմուշտուր վէ հէմէն Ֆրանսա տէվլէթինին պիր իլանանամէսի սայրըմըշ տը։ Պու հաֆթա տէրճ իթմէմիզէ զաղէթամըզընն գըթասը թէհամմիւլ իթմէսիյինտէն պիղզարուր կէլէճէք հաֆթայա պըրաղըպ խիւլասասընը պէյան իտէրիզ։

Ֆրանսա, եա Շըմալ տէվլէթլերի իլէ պիրլէշիպ, Իթալիատա եաբաղընը պօղմաղը իսի, եատա Ինկիլիզլէ պիրլէշիպ Իթալիատա եաբաղընը թէյքիա իթմէյի իսի։ Իքիսիտէ աղըր պիր զայէլ իսի Ֆրանսայա, չիւնքի Շըմալ տէվլէթլերի իլէ պիրլէշսէ աղընը ինքեար իթմիշ օլաճագտը, վէ ահալինին բէյի իլէ Իմբէրաթոր օլմուշ պիր հիւքմտար, տայիմա ահալիլէրին բէյինի պաժբրմայա չալըշան տէվլէթլէր իլէ պիրլէշճէքտի։ Ինկիլթէրրա իլէ պիրլէշսէ Իթալիայա պիր վէճհ իլէ միւտախէլէ իթմէմէք լազըմ կէլէճէքտի, վէ օ հալտէ Իթալիանլարա թէքմիլ վէ եօլչիսիզ պիր բուխատթ վերմէյէսի վէ պու տա շիւպհէսիզ ճիւմհուրիյէթէ կէօթիւրէճէքտի իշլերի։ Ֆրանսա հագգընտա շու իքի շրգգ տախի պիրլէր պէօյիւք ֆէտտաքեարլըգ տը. լաքին Ինկիլիզ թէրբ իթսէք տէր զաղէթայը մէգքիւր, եէյլէ տէվլէթլերէ տօսթ օլաճաղը, քի շիմտիյտէք պիղլէրէ նէ պիր թէվճճիհ կէօսթէրմիշլէր նէ տէ պիր էմնիյէթ։ Իմբէրաթոր հաղրէթլերի, տէր զաղէթա, եալընը հագգ պիր սէպսպ մէպնի ֆէտտաքեարլըգ գատուլ իսէպլիր։ Վէ օ տէվլէթլեր ուզրունա քի ահալիլէրի քէնտիլէրինի սեվերլեր, վէ Ֆրանսայա տիւշմէն տէյլեր տիր։ Նիհայէթ Իմբէրաթոր ահալի բէյի իլէ ինթիխապ օլտուզունտան, ահալիլէրի քէնտիտէն գաչան հիւքմտարլարա մուավէնէթ իսէմէզ։

Պու մուսահասանընդն խիւլասասը, պիր Լիւբոբա գօնկրէսսօ մէճլիսի թալէպ իթմէք տիր. լաքին պէօյէ պիր մէճլիստէ Շըմալ տէվլէթլերի մութլագա զայպ իսէճէքլէրինտէն, պու մուխատթարալը թէճրիպպէյէ կիրիշմէյէճէքլէրի աշքեար տը։

Շիմտիքի հալտէ Ռուսիա, Սպանիա վէ Փորթեկեզ տէվլէթլերի եէնիլիրինի Թորինոտան կերի ալըպ Սարտէնիա տէվլէթի իլէ պիր նէվկգաթը մուամէլէ իթմիշլերտիր։ Պունլարընդն հեր պիրի, Սարտէնիա տէվլէթինէ պիրէր սիթէմքեարանէ միւզէքքերլէր տախի թագտիմ իթմիշլէր տիր, լաքին սիլահա տավրանան օմմատըզընտան, էօթէտէ Սարտէնիա տէվլէթի տախի քէնտի իշինէ պագմագտա տը։

Պաղը Բէլէրաֆ Իսպերէրի։

Աւսթրիա վէ Ռուսիա իմբէրաթորլարը, վէ Բրուսիա գայիմմագամը Պարշավատա, պիր տէֆա եաբրմ վէ պիր տէֆա տախի պիր սաաթ գատար մէճլիս իթմիշլէր տիր։ Պիր սօն մէճլիսէ տահա մունթազըր լաքն, Բէրթրօպուրղտան թէլէղրաֆ կէլսպ, Իմբէրաթոր Ալէքսանտրօ

նուն վալիտէսինին (միւթէվէֆա իմ բէրաթոր Նիգօլանին զէվճէսի։) Ազգը խասթա օլտուզունու խապէր վէրմիշ սիր։ Պունուն իւզէրինէ իմ բէրաթոր Ալէգսանտրօ, հոկ. 26 տա աճէլէթէն Իսթրօպուրղա ազիմէթ ելթիշ սիր, վէ մէճլիս տաղըմըշարը։ Ալիշամբսը Իրուսիա գայիմմագամը վէ Աւսթրիա իմբէրաթորու տախի մահալլերինէ ավտէթ ելթիշլէր սիր։ Իւչ կիւն սօղրա կէլէն պիր թէլէղրաֆ միւշարալէյհանին վէ ֆաթ ելթիսինի խապէր վէրմիշ սիր, միւշարալէյհա Իրուսիա գրալը վէ գայիմմագամինին տախի հէմշիրէսի սիր։

Սարդէնիա գըրալը Վիքթօր Էմմանուէլին պէյանանամէսի։

Կէլէն Աէճմուսպան պագիյէ։ Վէ Իւիլամ։

Պաղը տէվլէթճէ սէպէպլէրէ մէպնի ճէնկ մէքս օլտու, լաքին թէյսիրի մէքս օլմանմաը. չունքի ահալիլէրին վէ վուգուաթին տախի, օլմայինճա օլմազ կիպի գուտրէթ իճապը վէ սըրալարը վար սը։

Խանէտանըմ հագգընտա սէօյլէտիքլէրի միսիլլիւ, էյէր պէնոռ հըսը շան վէ շէրէֆ օլայը, ոնլարին տէտախի կիպի հեր պիր շէյի վագթընա պըրագը, վէ եալնըզ Օսմպարտիա-յա գանատթ իսէրսիմ, լաքին ասքէրիմին գըյմաթը գանընը տէօքսիւրմիւշ օլտում, վէ պուտա տէյիլ պէնիմ իչիւն իլլա Իթալիա իչիւն իսի։

Իթալիանլարը սիլահա տավէթ ելթիշ պուլունտում. պաղը Իթալիա էյալէթլէրի քէնտի հիւքիւմէթլէրինի թէպսիլ իսիւպ, պու իսթիգլալնէթ տավասը ճէնկինէ տախիլ օլմուշլարը հիւքմտարլարընէն էֆքեար վէ միւրաասնա գարշը։ Վիլլաֆրանգա միւսալէհէսինտէն սօղրա, էսկի հիւքմտարլարընէն իպգա օլմամասը իչիւն պէնտէն մուավէնէթ մահթուպ իսէտիլէր։ Օրթա Իթալիատա կէլէն կէչէն վուգուաթ, էյէր շու Իթալիա ահալիսինի տավէթ ելթիսիմիզ ճէնկին հսէրի իսէ, վէ էյէր Իթալիատա մումէպպէտէնմիւ տախէլէյի էճնէպկէ վագի օլմայտճագ իսէ, օ հալտէ պու ահալիտէ տախի շէրան վէ սէրպէսթճէ բէյ վէրմէք հուգուգունու թանրըզ մուհաֆաղա ելթմէք պէնիմ վաճիպէյի զիմմէթիմտէն պուլունմուշ սուր։

Պէնիմ նասպ ելթսիմ հիւքիւմէթ մէմուրլարը քէնտիլէրինտէն կէրի ալարմ. քէնտիլէրի քէնտիլէրինէ նիզամը մէմուրլար նասպ ելթիլէր։ Ասքէրիմի կէրի ալարմ, ոնլար նիզամը ասքէր նասպ ելթիլէր, վէ ելթիֆագ վէ սայը միւքէյէտ միւթասլեգ ֆաղիլէթլէրլէ օ տէրէճէ պիր գուվվէթ վէ շէօհրէթէ վասլ օլտուլար քի, էճնէպի ասքէրինտէն պաշգա շէյտէն եէնիլմէլէրի մուհալգաղիլինտէն իսի։

Օրթա Իթալիա ահալիսինին ագլիւ իարաքընտան նաշը, գըրալէթ հիւքիւմէթի էֆքեարը, ճիւմլէ ինտինտէ թէյքիա գըլընը վէ միւթէտիլ պիր գըրալէթ, ահալիլէրին սալիհանէ գըյամ վէ հարէքէթինի թատիլ էյլէտի։ Պու հալտէ մէտէնիյէթլէ մէկլուֆ օլան միլլէթլէր ինտինտէ Իթալիանլարը գատրի պէօյիտիւ. վէ պիւթիւն Էւրոբա ինտինտէ իսպաթ օլտու քի Իթալիանլար քէնտի քէնտիլէրինի իտարէ ելթմէյէ միւգթէտիր իսիլէր։

Իթալիա էյալէթլէրինին Սարտէնէյա տախիլ օլմագ շարթընը գապուլ էյլէտիկիմտէ, Էւրոբաճա նէ ազիմ միւշքիլաթ գարշըմա չըգաճաղընը տախի պիլմէղ տէյիլիմտիր, լաքին ճէնկ իլանընտա Իթալիանլարա վատ ելթմէյիմ խուսուսատան տախի ըուճուիտէմէզիմ։

Ինչէր քի Էւրոբատա, պանա ագըլսըզըգ ելթմի տէտիլէր, պիրազ սօուգ գան իլէ միւլահազա ելթսինլէր, նէ օլմուշ օլուրտու նէ օլապիլիրմի ելթալիա, էյէր գըրալէթ Իթալիանընն թանզիմինէ միւգթէտիր օլամայայրը։

Պիզէրին միւտախէլէսի իլէ, միլլէթին էֆքեարընընն էսասը ելթպիլ օլմատը իսէ տէ, եէնի պիր հիյեթ քէսպ ելթմի։ Ահալինին հուգուգուլէ պու տիլզէր վէ քիպար էյալէթլէրի իւհտէմէ գապուլ ելթմէքլէ, մութլագա պու ուսուլու մուհագագայէ հիւրմէթ վէ բայէթ կէօսթէրմէլի իսիմ, վէ պու հալտէ պէնիմ քէնտի մէնֆաաթըմ եահուտ քէնտիմին գալպ թէշվիգի կէրիտէ գալմաը իսի։ Վէ պու ուսուլա բայէթէն, Իթալիանընն խայրը իչիւն ապա իւ էճտատը մուտղզմիտտան մէվրուս օլան գըրալէթիմին իքի պէօյիւք էյալէթինի տախի ֆէտա իսլէտիմ։

Պանա տիւշմանլըգ իպրաղ իսէն Իթալիա Իրէնսլէրինէ տայիմա խալիսանէ նասիհաթլար վէրտիմ, լաքին գապուլ օլունմատը հալտէ պու Իրէնսլէրին ատէմը պասիրէթինտէն թախթ վէ թաճլարընն իլգա օլունաճաղը մուհտարայը գարշըլատըմ վէ Իթալիանընն միւրաաթը գապուլ խլէտիմ։

Ռէնկատէն էվվէլ Թօսգանա Կրանտուգասընա նիչէ տէֆա ելթիֆագ թէքլիֆ խլէտիմ, միւսալէհէտէն սօղրա Բաբա հազրէթլէրինէ տախի, քի էճտատը մուտղզմըմընն վէ ահալիմին տին ըէիսի օլտուղունատան նաշի պէօյիւք բայէթ կէօսթէրիպ, Օմպրիա, վէ Մարգա էյալէթլէրինին վէքեալէթինի քէղալիք թէքլիֆ խլէտիմ։

Ահալիքեաբ պիր շէյ իսի քի, պու էյալէթլէր անճագ էճնէպլինին իւճրէթլի ասքէրի իլէ տուրապիլիպ, էյէր թէքլիֆիմ մուճիպլինճէ միլբէյտ իտարէլէրինէ տայիր պիր էմնիյէթ պուլմազլար իսէ նիհայէթ նէթիճէսի իսեանէ գարար վէրէճէքտի։

Նաբօլինին (միւթէվէֆա) Ֆէրտինանտո գրալընա տէվլէթլէրին սէնէլէրճէ նէ նասիհաթ վէրտիքլէրինի զիքը ելթմէք իսթէմէմ. Բարիս միւքեալէմէ մէճլիսինտէ պու տէվլէթ հագգընտա վէրիլէն հիւքմ, ահալիսի հիւքիւմէթինի թէպսիլ ելթմէյէ էէպէթտէ հազրըլայաճագը. խուսուսա էֆքեարը ամմէնին իշթիքեալէրի վէ տէվլէթճէ մուամէլէլէր պէյհիւտէ օլտուղու հալտէ։

Շու իսթիգլալնէթ ճէնկի իչիւն կէնճ խալֆինէ (չիմտիքի գրալա) տախի ելթելիֆագ թէքլիֆ ելթսիմ. պունտա տա Իթալիա էֆքեարընա մուխալիֆէթ, վէ նէֆանկէթլէ պագշանմըշ պիր պասիրէթ պուլտում։

Շըմալի վէ օրթա Իթալիատա զուհուրա կէլէն վուգուաթլարը էէպէթտէ վէ պիթթասի Ռէնուպի Իթալիայա տախի թէյսիրի օլաճագը։

Սիչիլիատա պու թէրաֆա մէյլիտէն էֆքեարը ամմէ աշքեաբ պիր զօրպալագա զուհուրա կէլտի. վէ օ վագթ պիր մէրտը ճէնկեավէր Իթալիայա վէ պանա սատրգ օլարագ (Կարիպալտի) Սիչիլիանընն իմտատընա եէթիշտի։ Պունլար տա Իթալիան ըտը, նէ թէվֆիֆ իսէպիլիրսիմ, նէ տէ թէվֆիֆ ելթսիմ։

Նաբօլի հիւքիւմէթինին տիւշմէսի, գալըսմին շահատէթինի թատիրգ խլէտի. եանի հիւքմտարլարա ահալիլէրին մուհապպէթ վէ հիւրմէթլէրինին էլզէմսէթինի։

Նաբօլիտէ վէ Սիչիլիատա պու եէնի ուսուլ պէնիմ իսմիմէ զուհուրա կէլտի։ Լաքին պէնիմ իսմիմէ զուհուրա կէլէն պու ուսուլա եաղնըշ մանալէր վէրիլմէմէսի իչիւն պաղը ֆիլիլյաթ տախի զուհուրա կէլտի։ Պիւթիւն Իթալիա գօրգմայա պաշլատը, օրմայա քի պու վէթան զայրէթի պու շէրէֆլիւ թէվճճիւհիամմէ վէսիլէսի իլէ պիր թէրաֆկիրլիք տախի զուհուր իսէրէք, (եանի ճիւմհուրիյէթ թարաֆկիրլիսի) միւլէթին եագընտա մէմուլ օլան մուվաֆֆագիյէթինի քէնտի հըրսը շան թատասիւպինիւն խայալաթընա ֆէտա իթմէսին։

Պու մուխաթարատան քէնտիլէրինի գուրթարմագ իւզրէ պիւթիւն Իթալիանլար պանա թէվճճիւհ իթմիրլեր, վէ պէնիմ տախի վաճիպէյի զիմմէթիմ օլտու. չիւնքի վագթը հալէ նազարէն, շու Իթալիա հարէքէթինտէն տօղայը պիւթիւն Էւրոբա մուվաճճէհէսինտէ մէ'սուլիյէթ թահթընտա պուլունտուզմատան, պիր եէտը մուէյյէտ իլէ պու Իթալիա հարէքէթինին իտարէսինի ալտ ելթմէմէք նէ պասիրէթ պիր նէ տախի նէտաֆէթ։

Իմտի ասքէրիմի Մարգա վէ Օմպրիա էյալէթլէրինէ սէվգ խլէսիմ, վէ հեր միլլէթտէն վէ հեր լիսանտան օրալարա թէրաքիւմ իսէն եապանճըլարը վուրտում տաղըթտըմ, չիւնքի պուտա եապանճըլարը Իթալիայա միւտախէլէ ելթմէսինին պիր եէնի վէ էն ֆէնա սօյու ուտու։

Պէն Իթալիայը Իթալիանլարընընը տէյի իլան ելթսիմ, վէ պըրագմամ քի, աքսը ամէլ հարէքէթլէր, վէ եախօտ պիւթիւն տիւնեայը նատ ճիւմհուրունա թահվիլ ելթմէյէ չալըշան միւխթելիֆ վէ մէշքիւքիւլ ահվալ օլանլէր օրատա թօփլանըպ եուվա թուրթապիլսինլէր։

Ռէնո-պի Ինոլիանին ահալիսի։

Ասքէրիմ սիղէ տօղրու թէվճճիւհ իսէր, նիզամը թէյեիտ ելթմէք իչիւն, տէյիլ պէնիմ միւրատըմը սիղլէրէ գապուլ ելթսիրմէք իչիւն, իլլէ սիղին միւրատընընը բայէթ ելթմէք իչիւն։

Միւրատընընը աշքեաբ պէյան իտէպիլիրսինիզ. Հագգ թատալա հազրէթլէրի քի տայիմա հագգ տավաբա սահիպ տիր, սիղին նէ գուրա ելթաճաղընընը սիղլէրէ իլհամ իսէր։

Հէր նէ մէրթէպէ աղը վուգուաթլար զուհուրի մէմուլ իսէ տէ, մէտանիյէթլէ մէէլուֆ օլան Էւրոբանին վէ թէվարիխին հիւքմունէ քէմալ էմնիյէթը գալպլէ մունթազը օրմագտայըմ, չիւնքի գալպիմ բահաթ ըը քի, Փատիշահլըգ վէ Իթալիանլըգ պօրճու տուր էտա ելթսիմ։

Պու բօլելթիգամ, իհթիմալ ըը Էւրոբատա հէմ ահալիլէրին սատատթինի վէ հէմ տէվլէթլէրին պագասընը պիրլէշիրմէյէ տախի բէք ֆայիտէսիզ տէյիլ տիր զանն իսէրիմ։

Վէ շունուտա պիլիրիմ քի, ճիւմհուրիյէթ տէվլինին սօնունու կէթիրէճէյիմ Իթալիատա.

Լաղըլը Ընգօնատա.
6 հոկտեմբեր. 1860։

ՎԻԳԹՕՐ ԷՄՄԱՆՈՒԷԼ
"Ֆորթի"

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՄԻՒԹԷՆԵՎԻԷ

Ասթրիա սէֆիրի Պարոն Բրոքէշ Օսթրն ճէնապէրինին, տիզինին գրբրլտրղընատան տօղայը պիր թէհլիքէսի գալմայրպ, ֆագաթ պիր գաչ հաֆթա բահաթ տուրմայա մէճպուր օլմուշտուր։

— Սապրդ պաշ մապէյնճի Օսման պէյէ, Ասիթանէյէ ալտէթէ բուխսատ պույրուլմուշտուր։ (Լէվնի)

— Սերտարը էբրէմ Իզմէր բաշայա, չիֆթլիքինատէն կէլիպ, Ասիթանէտէ իգամէթ ելթմէյէ բուխսատ պույրուլմուշտուր։ (Բէղալիք)

— Պօղազ մուհաֆիզը ֆէրիդ Հասան բաշա Իզմիր իւլ հաճճ նասպ օլունմուշտուր։

— Կէչէն հաֆթա ագճէլէրին էնիպ ջըգմասընատան տօլայը, խավէտ խանը սարբաֆլարընատան պաղըլարը պէօյիւք զարար խուպ, պունլարատան պիր գաչը ֆիրար ելթմիշ, վէ պիր գաչը տախի ելֆլասա ջըգմագ հիսէթինտէ իմիշլէր։ (Լէվնի)

— Լէվնի Հէրօլը զաղէթասը քի, միլլէթէ բէք տէ խայրխահ կէօրիւնմէդ, պիր գաչ տէֆա Պարուսթճու պաշըլար հագգընտա շիւպհէ տավէթ խտէճէք պահսլար եաղարգատան սօղրա, մուախխարէն շու կէօնէ ելֆատէ խաէր։

« Պարուսթխանէտէ պարութ ինշասը թէճրիպէլէրի խիթամ պուլմուշտուր։ Պու խուսուսա թային օլունան գօմիսիօն, Թօփխանէ ֆէրիգի խտիլ բաշա ելյատէթինտէ օլարագ կէչէն հաֆթա բաբօրթօլարընը թագտիմ ելթմիշլէր սիր, վէ ազնաշըլմըշ սըր քի մուգատտէմ քի ելթսիքլէրի հիսատպլարտա եանըմըշլար սը։ Պունլար պարութտուն հեր պիր գանթարընը պին ելի եիւզ զուրուշտան զնատէյէ ջըգարմըշլար սը, հաչան քի Տատեան Պարուսթճու պաշըլար գանթարընը եէտի եիւզ էլլի զուրուշա եաբարլար ըսը։ Լյէր թահգիգատթըզ սահիհ իսէ, պու խուսուս քէնտիլէրի հագգընտա պիր հիւսնիւշահատէթ սիր։ Իշթէ պէօյլէ Իրմէնի ֆագրիգատթօրլարը հագգընտա զուհուրա կէլէն գատտ քիւրլյէն մահվ վէ զայիլ օլմուշտուր. անլէր քի կէօյա գանթարը իւչ եիւզ զուրուշա պարութ ջըգարտճագլար ըսը։ »

Տատեան պէյլէրէ վէ միլլէթէ մուճիպլի ելֆթիլիսար օլմագ իւզրէ մէմնունէն պիզլէր տախի պու խապէրի տէրճ իտէրիզ։

— Իզմիր ճանիպլինտէն հոկտեմբեր 22 թարիխի իլէ թէրաֆըմըզա շու վէճճ իլէ եաղըը սը։

Իզմիրտէ, ասաքիրի Շահանէ ֆէրիքի սատատթը Ասպուլլահ բաշա հազրէթլէրի Իզմիրտէ թէշրիֆլէրինէ տէն պէրու, ումուրու մէմուրէսինին թէմամի իճրասընա հիմմէթ վէ սարֆը նագտինէի զայրէթ պույուրարագ հեր քէսին խոշնուտխէթինի ելթիզամ ելթմիշ օլտուզու հալտէ, կէչէն հաֆթա տախի պիր ատթէշ թալիմի իճրա ելթտիրէրէք վէսիլէի մահզուզլէթը ամմէ օլմուշ սուր։

Պէշպէօյիւք բիատէ ասքէր, իւչ պէօյիւք շէշխանէլի վէ պիր պէօյիւք թօփճու ասքէրի, թապիա միրալայը իլգէթլու Բէճէպ պէյ վէ գըշլա պին պաշըսը հաճի Բաղիպ աղա վէ պունլարը գօմանտա խէն միւշարալէյհ Ասպուլլահ բաշա հազրէթլէրի, հազրը օլտուգլարը հալտէ, իճրայը թալիմէ պաշլանըլարագ ելթի սատատ մրգատարը սիւրմիւշ, վէ էրպատը թէրաֆլինտան շահատէթ օլունտուզու իւզրէ պու ատթէշ թալիմի գուսուրսուզ ելճրա օլունարագ շայանը թահսին վէ ատֆէրին սայրմըշ սը։ Տուէլը էճնէպլէր գօնսօլօսլէրի տավէթլի օլտուգլարընտան, քիմիսի պիլ նէֆս վէ քիմիսի վէքեալէթէն մահալը սէյրի թէշրիֆ ելթմիշլէր իսի. միւշարալէյհ Ասպուլլահ բաշա հազրէթլէրի վէ միրալայ Բէճէպ պէյ վէ պին պաշը հաճի Բաղիպ աղա ումուրու մէմուրէթէն թէմամի իտարէսի խուսուսունատա լազըմ կէլէն մուավէնէթլէրինի տիրիգ ելթմէյէրէք միւթէհագգուզանէ հարէքէթ պույուրմագտա սըրալար։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ինչպես հայտնի է, Հայաստանի Սովետական Իշխանության 29 տարեդարձի առթիվ Հանրապետության Գերագույն Սովետի նախագահությունը հրամայեց ազատել բանտերից քաղաքական մի քանի հանցագործներ։ Ազատվածներ մասին հրապարակագրերը գրում են, որ նրանք ամենուրեք ընդունվում են ուրախությամբ։ Ինչպես գրում է «Ռաբոչի Պուտ» թերթը, Ռուսաստանի Սոցիալիստական Ֆեդերատիվ Խորհրդային Հանրապետության Գերագույն Սովետի նախագահությունը ազատեց մի քանի հանցագործներ։ Ազատվածներ մեջ գտնվում է նաև Ֆեդերատիվ Խորհրդային Հանրապետության Գերագույն Սովետի նախագահությունը